

FinLapset-kyselyn tuloksien yhteenveto

2024 6-vuotiaiden lasten perheet

FinLapset-kyselystä on koottu valtakunnallinen aineisto vuodesta 2020

- 2020: vauvaperheet (3–6 kk)

- 2024: 6-vuotiaiden lasten perheet

FinLapset antaa arvokasta tietoa lapsiperheiden hyvinvoinnista

Kysely perustuu **kokemustietoon**.

Käsiteltäviä aihealueita ovat mm. **terveys ja hyvinvointi, vanhemmuus, sosiaaliset suhteet ja tukiverkostot, palvelutarve ja tarpeiden täyttyminen** (mm. neuvola-, vaka- ja sote-palvelut), kaltoinkohtelun ja väkivallan kokemukset.

Tuloksia esitellään indikaattoritasolla.

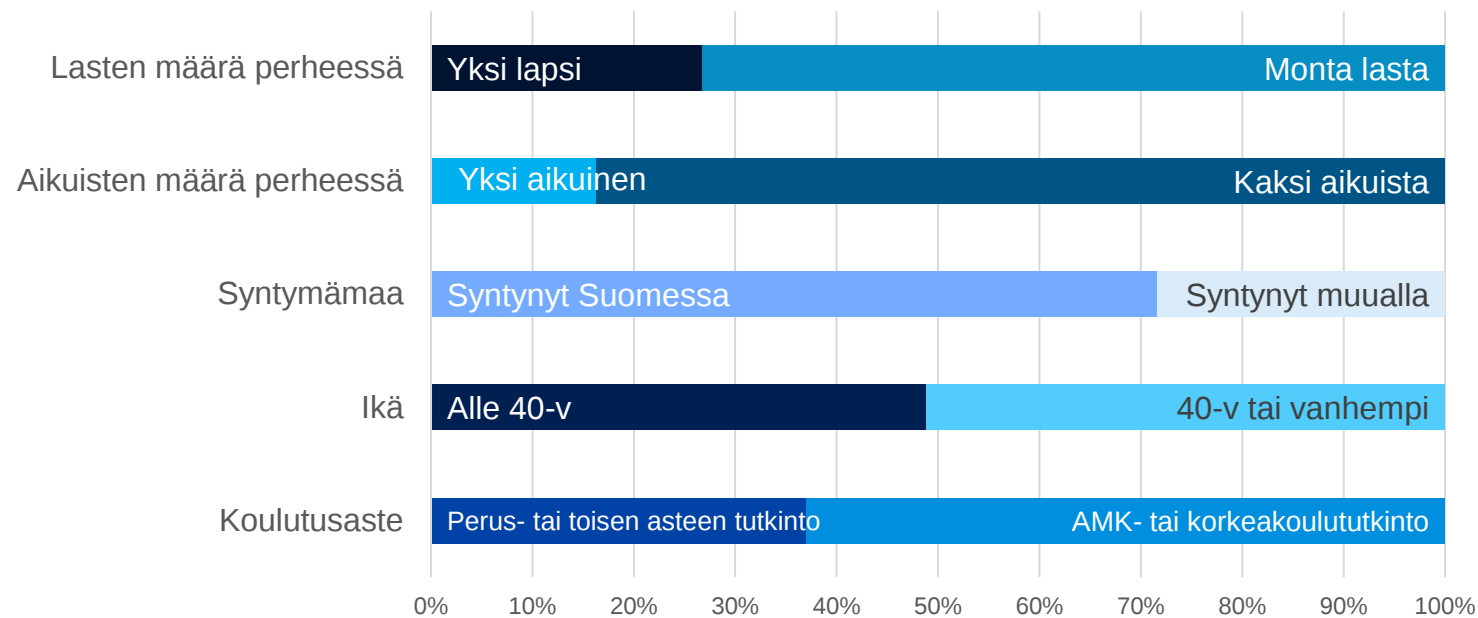

Otoksen edustavuus

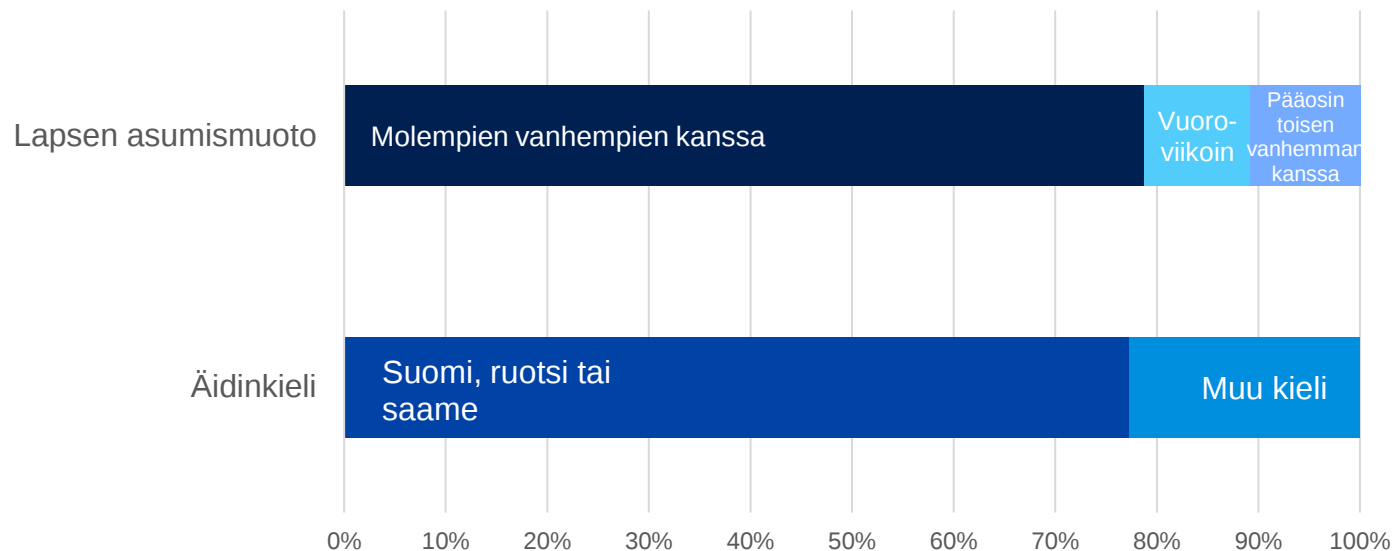
Tutkimusotokseen kuuluu joka toinen vuonna 2017 syntynyt lapsi ($N \approx 26\,500$) ja lapsen viralliset vanhemmat ($N \approx 53\,000$).

Kyselyn vastausaktiivisuus vantaalaisten 6-vuotiaiden lasten vanhempien osalta on 22 % ($n = 517$) ja 32 % niiden 6-vuotiaista lapsien osalta, joilla ainakin toinen vanhemmista on vastannut kyselyyn ($n = 405$).

Vanhempien taustatiedot ($n = 517$)

Lasten taustatiedot ($n = 405$)

Nostoja FinLapset- tuloksista: lapset

Lasta koskevia indikaattoreita on
muodostettu kyselyn pohjalta 16 kpl.

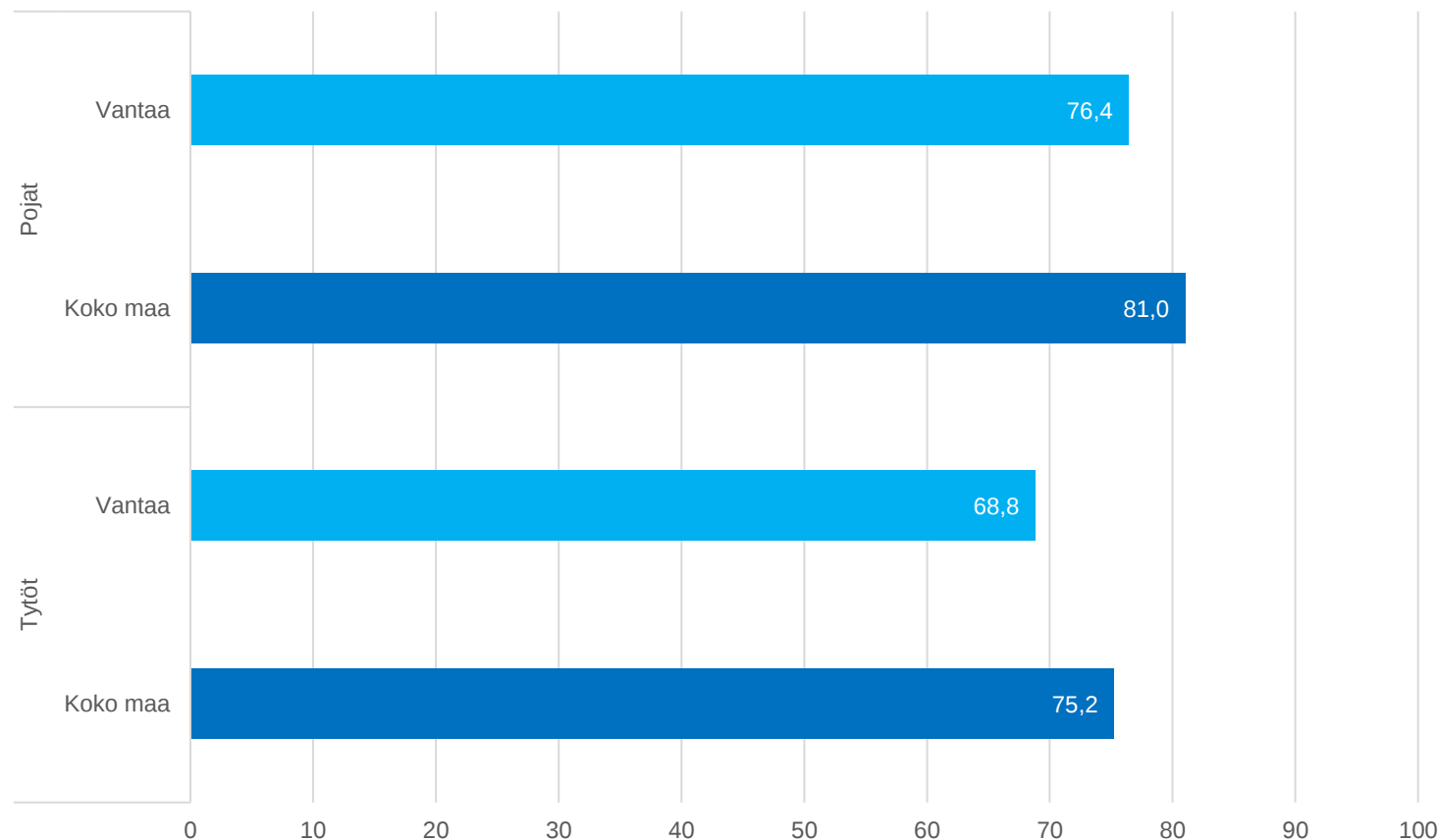
Lapsen elintavat

Vantaa, %	Indikaattorin kuvaus	Koko maa, %
38	Päivittäin hedelmiä, marjoja ja kasviksia syövät lapset	34
50	Lapsi viettää vapaapäivinä väh. 2h digilaitteiden parissa	52
72	Lapsi liikkuu vapaapäivinä vauhdikkaasti yli tunnin	78

Liikkumisessa eroja tyttöjen ja poikien välillä

- Vapaapäivinä liikkumisessa on eroja sekä Vantaan ja koko maan, että tyttöjen ja poikien välillä.
- Tytöistä harvempi liikkuu vapaapäivinä vauhdikkaasti yli tunnin, kuin pojista.
- Vantaalla lapset liikkuvat harvemmin vauhdikkaasti yli tunnin päivässä, kuin koko maassa, mutta tyttöjen kohdalla ero on suurempi.

Lapsi liikkuu vapaapäivinä vauhdikkaasti yli tunnin, %

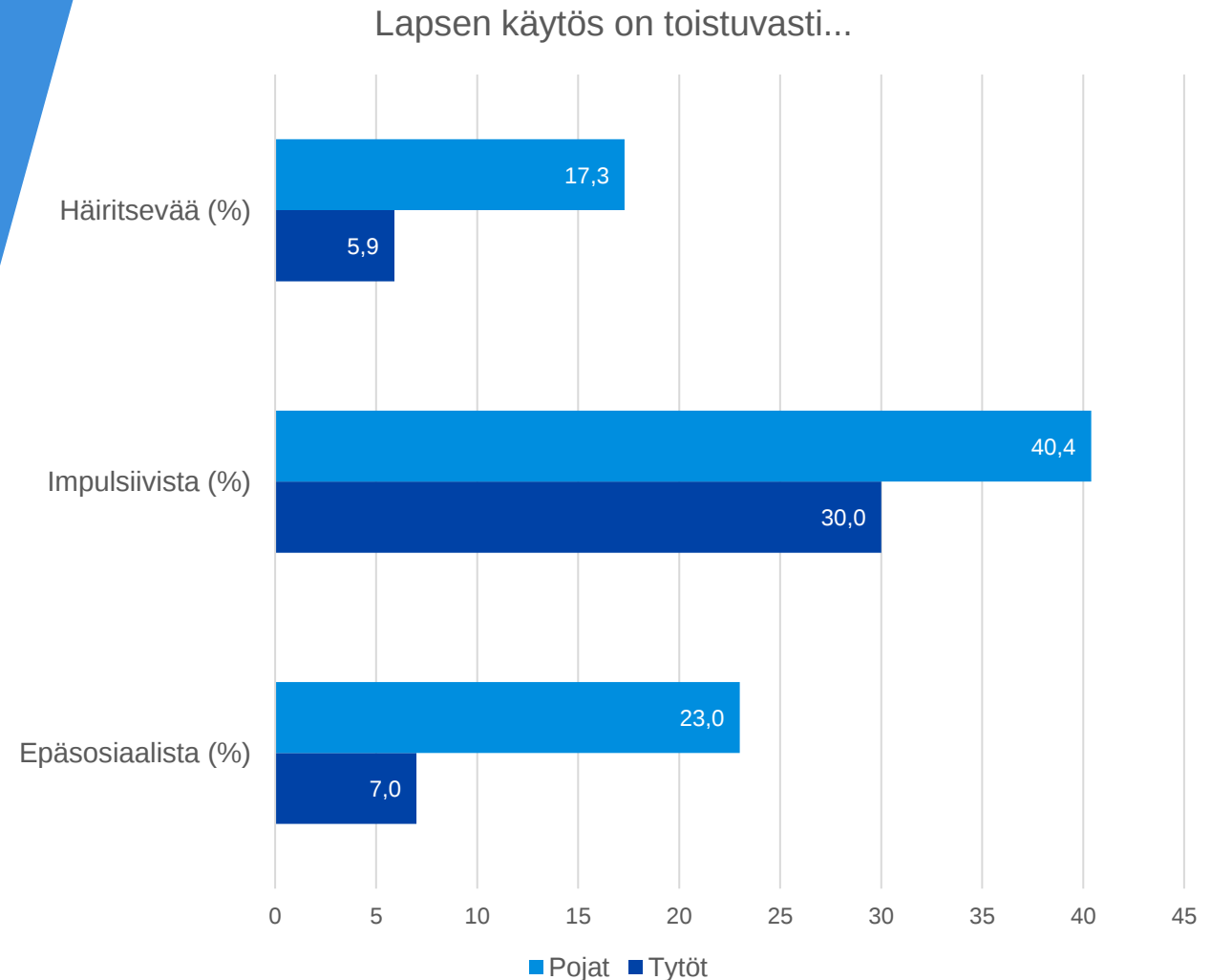
Indikaattori perustuu kysymykseen: "Kuinka paljon esikouluikäinen lapsi tekee keskimäärin seuraavia asioita vapaapäivinä? Mieti viimeksi kulunutta kuukautta." Kysymyksen osio: 2) liikkuu vauhdikkaasti (esim. hippaleikit, juoksu, kiipeily, trampoliinihyppely ja hiihto). Vastausvaihtoehdot: 1) ei lainkaan, 2) alle 1 tunnin päivässä, 3) 1-2 tuntia päivässä, 4) yli 2 tuntia päivässä.

Käyttäytymisessä eroja tyttöjen ja poikien välillä

Vantaan tulokset eroavat vain hiukan valtakunnallisista keskiarvoista, mutta tyttöjen ja poikien väliset erot ovat merkittäviä.

Poikien käytöstä kuvaillaan useammin häiritseväksi, impulsiiviseksi ja epäsosiaaliseksi, kuin tyttöjen käytöstä.

Indikaattori perustuu MASCS-mittariin (Multisource Assessment of Social Competence Scale).

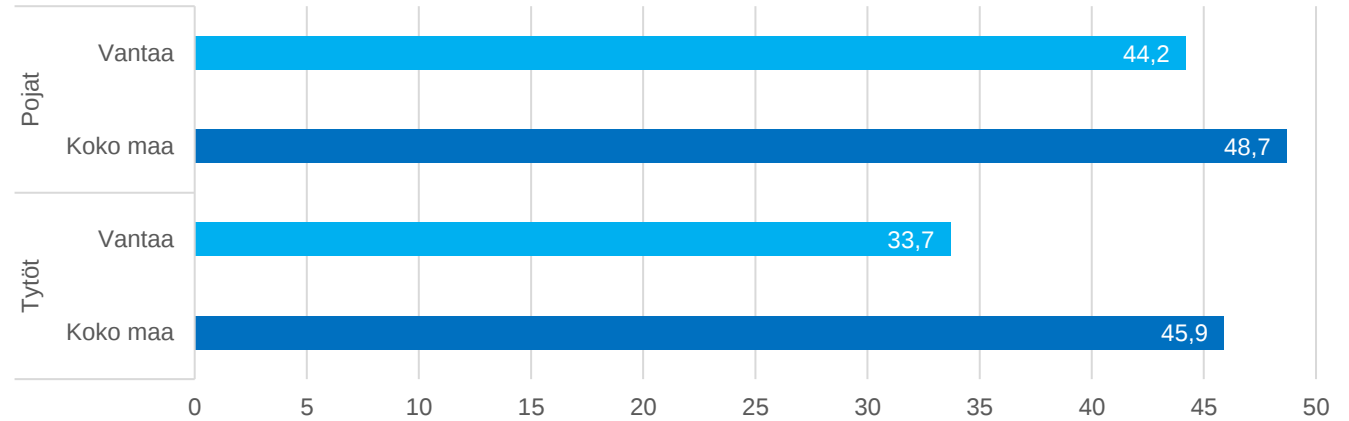

"Kuinka usein esikouluikäisellä lapsella esiintyy seuraavanlaista käyttäytymistä?" Summaindikaattori muodostuu seitsemästä osiosta: 1) on lyhyt pinna, 2) saa raivokohtauksia ja kiukunpuuskia, 3) ärsyyntyy helposti, 4) hännää ja/tai tekee pilaa muista lapsista, 5) väittelee ja/tai riitelee muiden lasten kanssa, 6) häiritsee ja/tai ärsyttää muita lapsia, 7) toimii ajattelematta. Vastaus välillä "Ei koskaan" – "Usein".

Kiusaaminen ja lapseen kohdistuva henkinen väkivalta

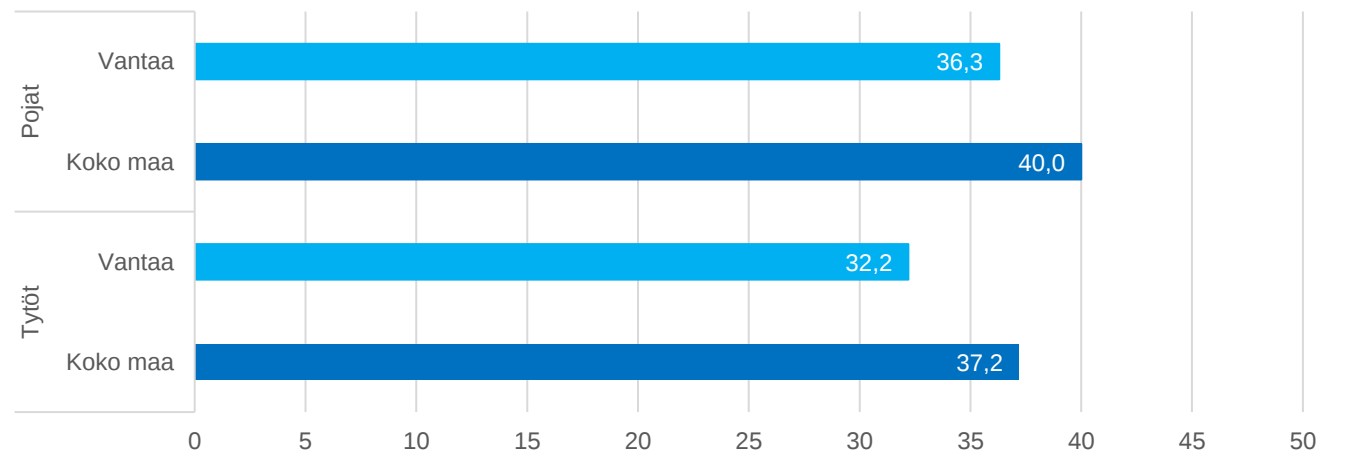
- Vantaalla vanhemman tai muun läheisen toimesta henkistä väkivaltaa kokeneiden lasten osuus on pienempi, kuin koko maassa keskimäärin. Poikiin on kohdistettu henkistä väkivaltaa Vantaalla huomattavasti tyttöjä useammin.
- 6-v. lasten kiusatuksi tuleminen on Vantaalla hiukan harvinaisempaa kuin koko maassa keskimäärin. Pojat tulevat kiusatuksi hiukan tyttöjä useammin.

Vanhempi tai muu läheinen kohdistanut henkistä väkivaltaa lapseen, %

"Oletko sinä tai onko esikouluikäisen lapsen toinen vanhempi, puoliso tai entinen puoliso toiminut joskus seuraavasti 12 viime kuukauden aikana?" 2) heittänyt, lyönyt tai potkaissut suutuksissaan jotakin esinettä, paiskonut ovia tai tehnyt muuta vastaavaa lapsen nähden, 3) jättänyt lapsen huomiotta tai huolenpidotta, esimerkiksi jättänyt itkemään yksin, 4) uhannut, haukkunut, vähätellyt, nälvinnyt tai muuten loukannut sanallisesti lasta.

Lasta kiusattu kotona, esikoulussa tai muualla, %

"Onko esikouluikäistä lasta kiusattu 12 viime kuukauden aikana kotona, esikoulussa tai muualla?" Vastausvaihtoehdot: 1) ei, 2) joskus, 3) usein, 4) en tiedä.

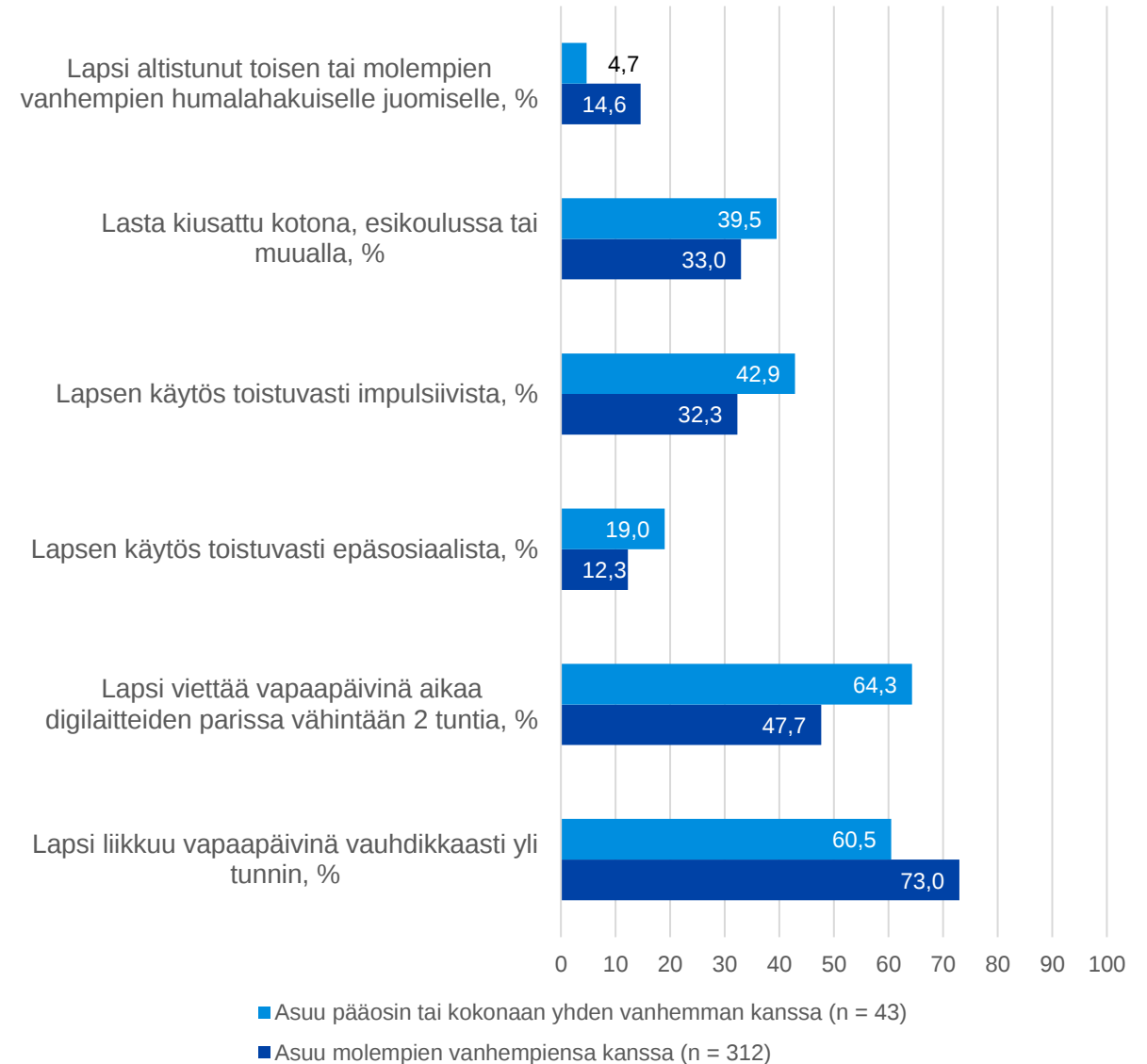
Yhden vanhemman kanssa asuvat lapset

Pääosin tai kokonaan yhden vanhemman kanssa asuvat lapset...

- Tulevat useammin kiusatuksi
- Käytöstä kuvaillaan useammin epäsosiaalisiksi ja impulsiiviseksi
- Viettävät digilaitteiden kanssa useammin yli 2 h vapaapäivinä
- Liikkuvat harvemmin yli tunnin vapaapäivinä
- Altistuvat harvemmin vanhemman humalahakuiselle juomiselle

...kuin molempien vanhempien kanssa yhteisessä kodissa asuvat lapset.

Pääosin yhden vanhemman kanssa asuvat lapset verrattuna molempien vanhempien kanssa asuviin lapsiin, Vantaa

Nostoja FinLapset-tuloksista: vanhemmat

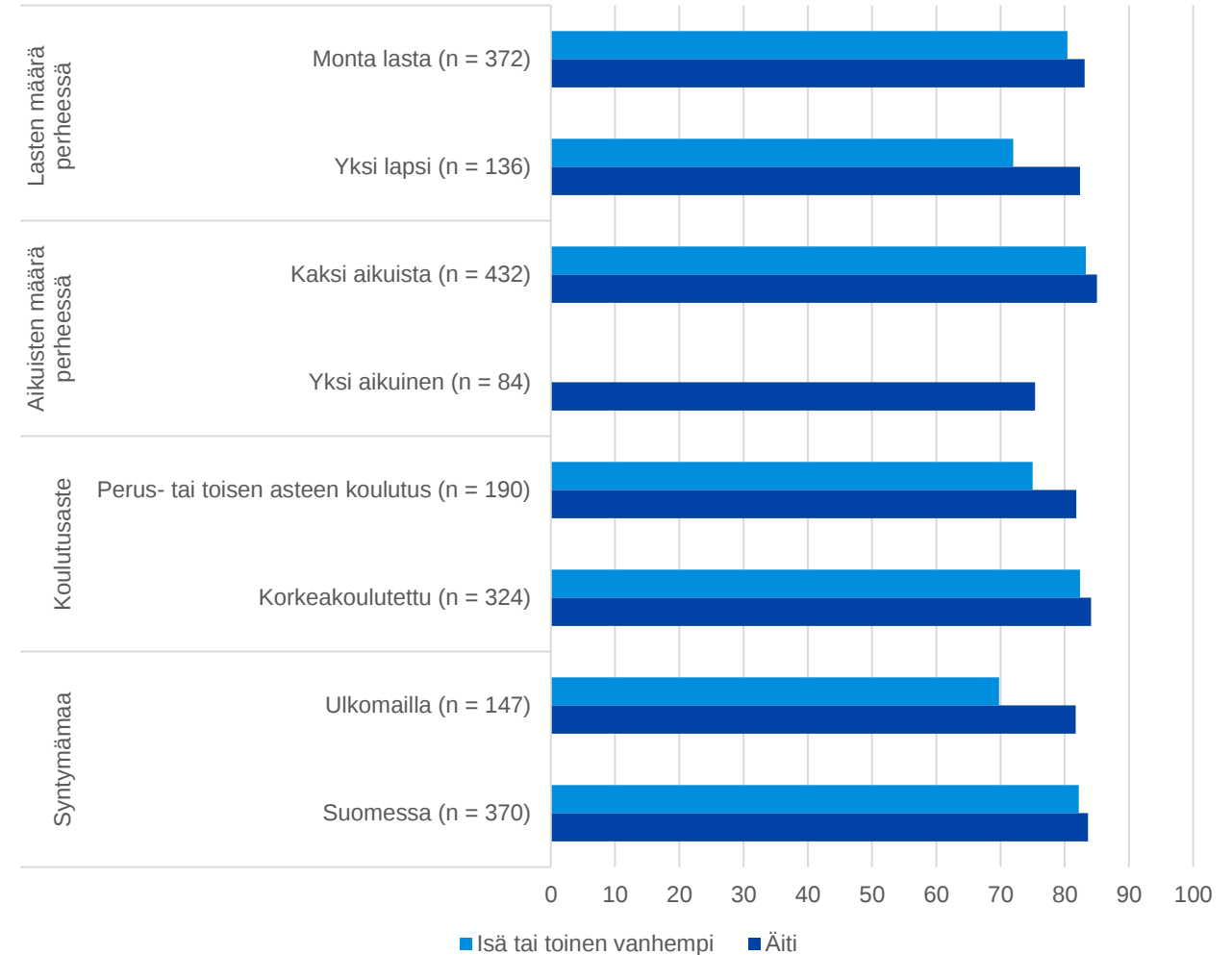
Vanhempaa koskevia indikaattoreita on muodostettu kyselyn pohjalta 83 kpl.

Suurin osa on tyytyväisiä elämäänsä

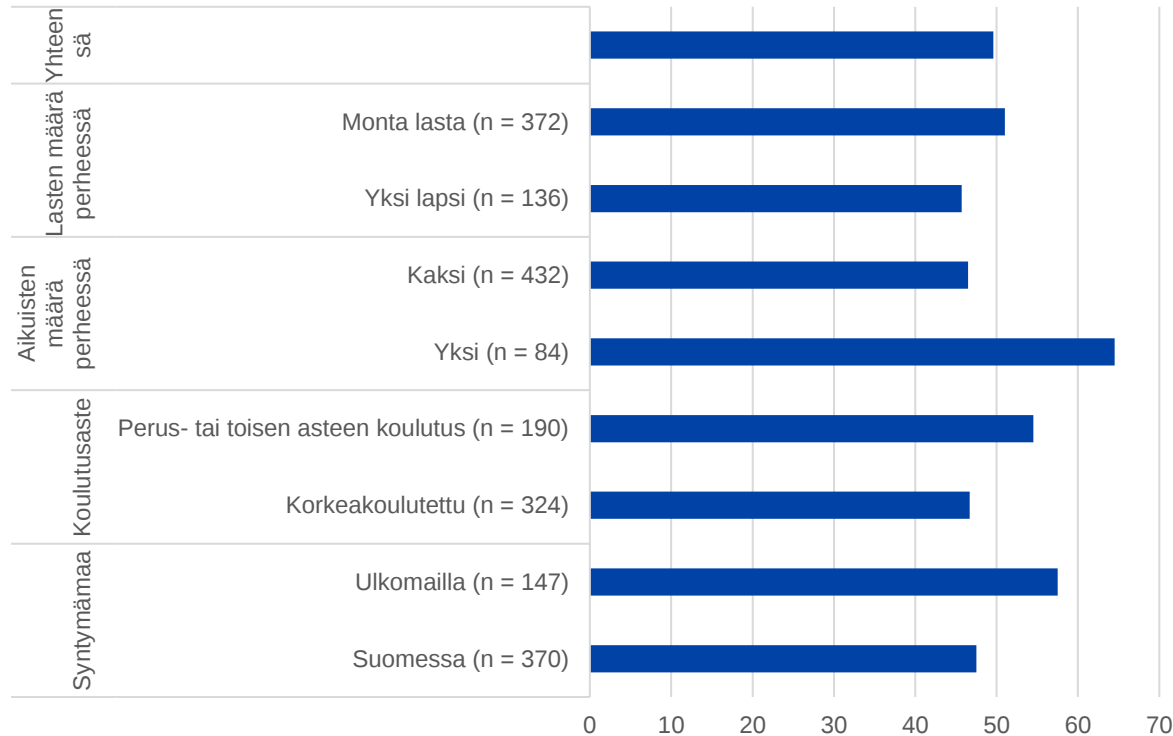
- Suurin osa vanhemmista on tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä elämäänsä ja uskoo, että oma, perheen ja lapsen tulevaisuus vaikuttaa hyvältä.
- Suurin osa kokee sekä fyysisen- että mielenterveyden hyväksi. Uupumuksen oireita on joka kolmannella.
- Kuitenkin noin puolet kertoo, että heillä on ollut vaikeuksia huolehtia itsestään mielialaoireiden takia.

Vanhempi on tyytyväinen tai erittäin tyytyväinen elämäänsä,
%

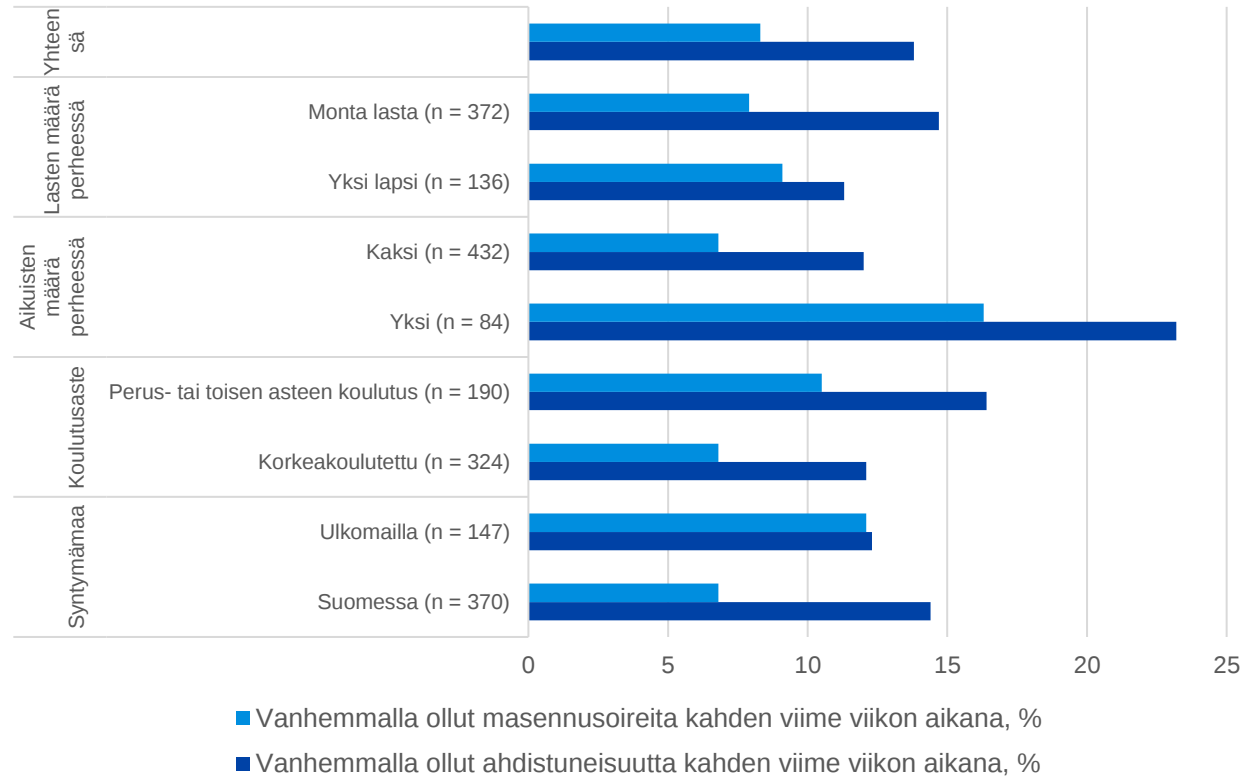

Koettu mielenterveys

Vanhemmalla ollut mielialaoireiden takia vaikeuksia huolehtia asioistaan tai tulla toimeen ihmisten kanssa, %

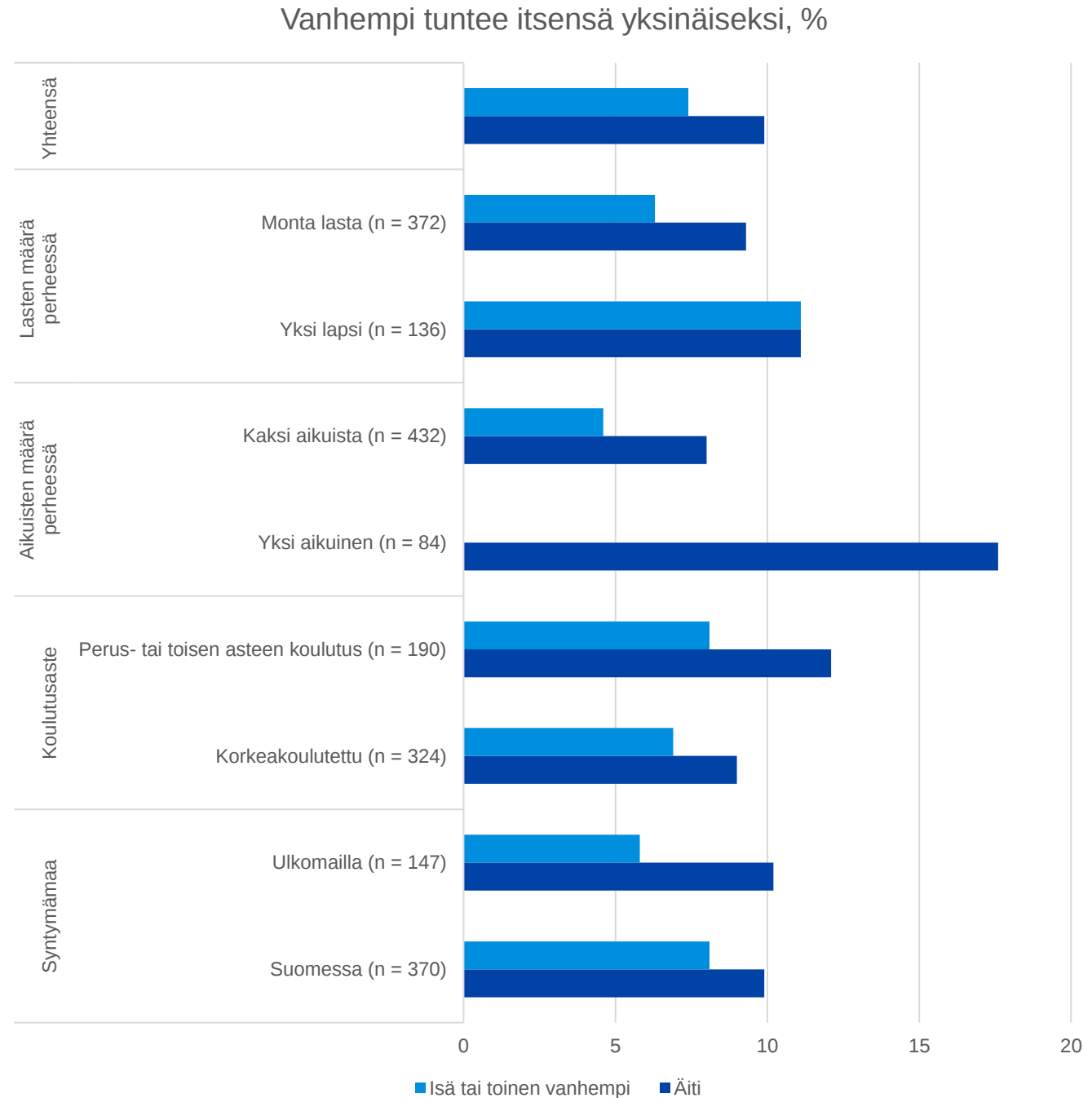
Vanhempien ahdistus ja masentuneisuus

- Koetussa mielenterveydessä on eroja vastaajaryhmien välillä
- Vaikeudet huolehtia asioista tai tulla toimeen ihmisten kanssa mielialaoireiden takia ovat kaikissa ryhmissä selkeästi yleisempiä, kuin ahdistuneisuuden tai masentuneisuuden kokemukset.

Harva kokee yksinäisyyttä

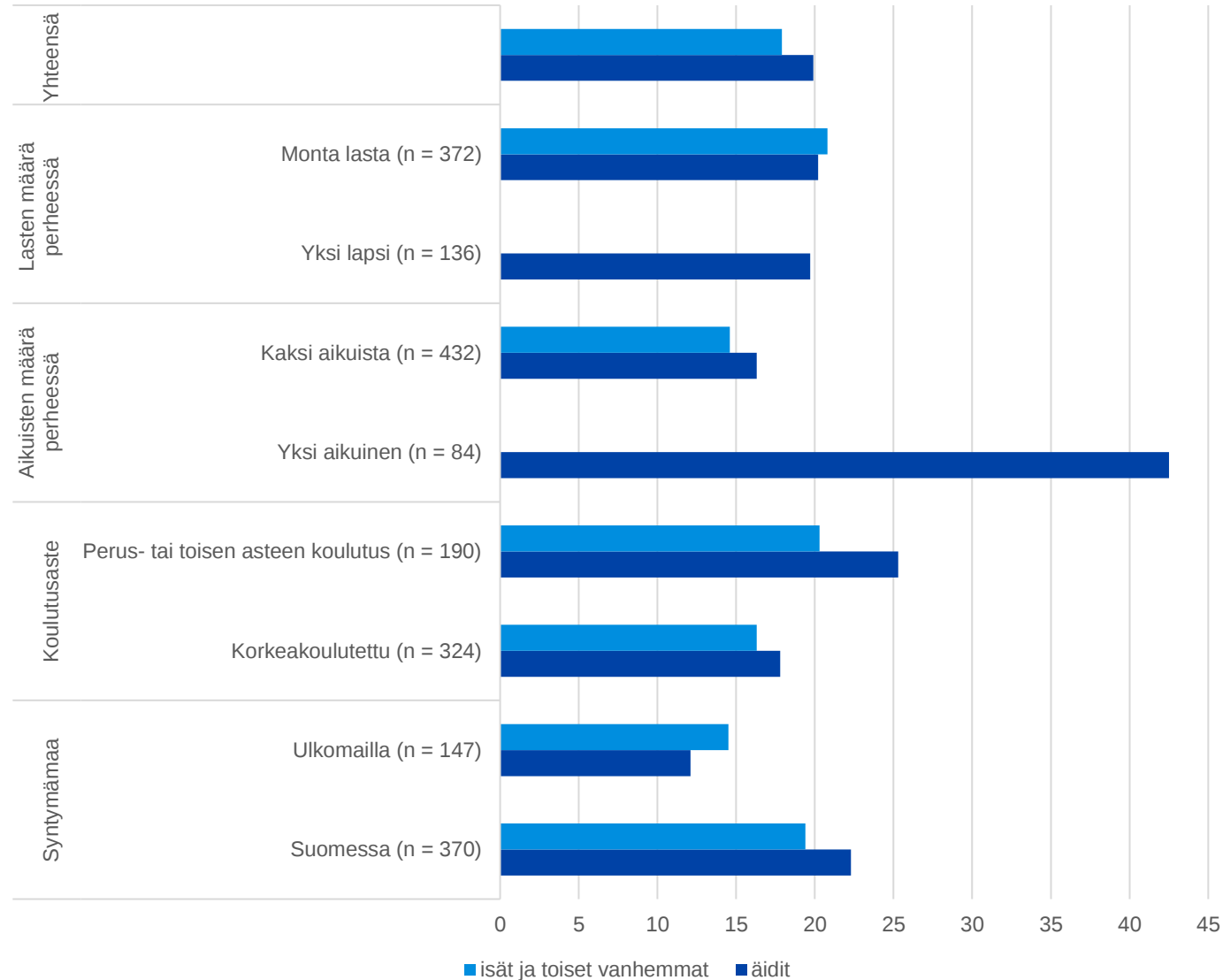
- Äidit kokevat itsensä useammin yksinäiseksi kuin isät tai toiset vanhemmat, vaikka kyselyn mukaan heillä on isiä useammin vähintään yksi läheinen ystävä.
- Yksinäisyyden kokemuksissa on myös vaihtelua taustamuuttujittain (aikuisten määrä, lasten määrä, koulutustaso)
- Ulkomailla syntyneistä vanhemmista sekä äideillä että isillä on selvästi keskimääräistä harvemmin läheinen ystävä.
- Hieman yli puolet vastanneista on kokonaisuutena tyytyväisiä parisuhteeseensa, isät useammin kuin äidit.

Joka viides kokenut parisuhdeväkivaltaa

- Keskimäärin 19 % vanhemmista on kokenut parisuhteessaan parisuhdeväkivaltaa viimeisen 12 kk aikana.
- Keskimääräistä useammin väkivaltaa ovat kokeneet ne vanhemmat, joiden perheissä on yksi aikuinen.
- Vaihtelua on myös syntymämaan ja koulutustason perusteella.

Vanhempi kokenut parisuhdeväkivaltaa 12 kuukauden aikana, %

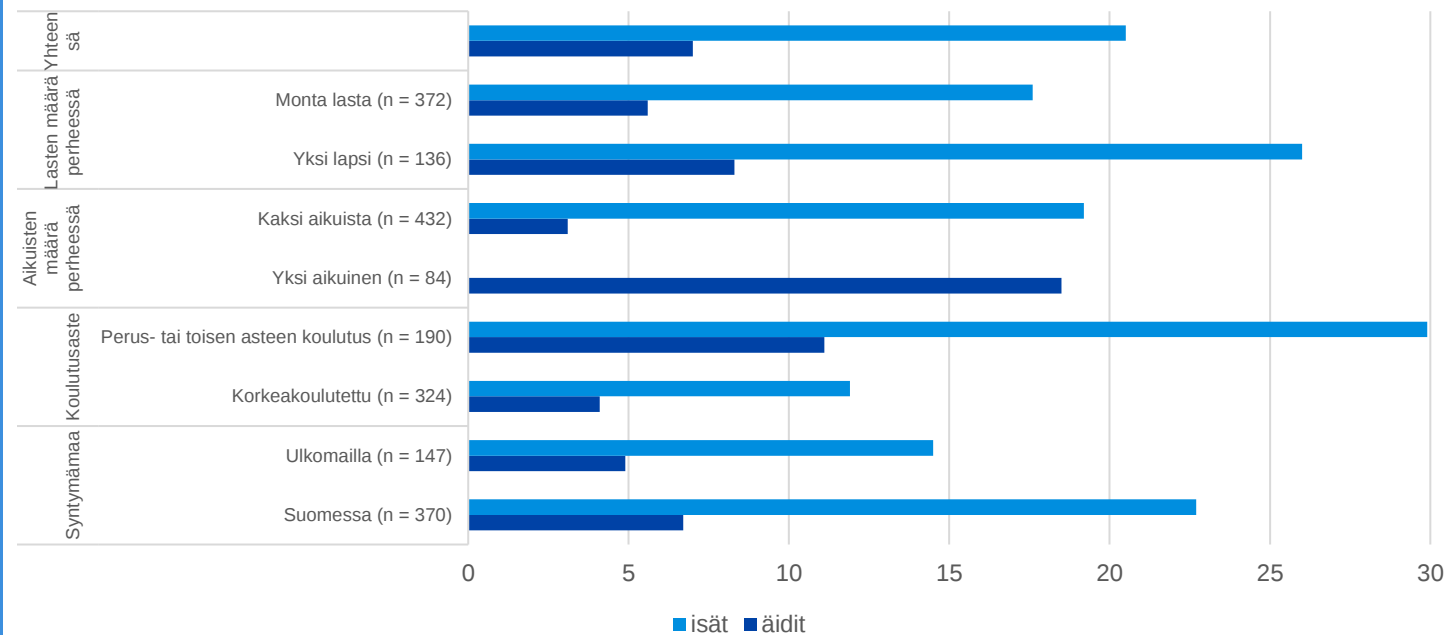

"Onko puolisisi tai entinen puolisisi tehnyt seuraavia asioita 12 viime kuukauden aikana?" Summaindikaattori muodostuu viidestä kysymyksen osiosta: **1) nimitellyt, uhkaillut, haukkunut, nöyryyttänyt tai painostanut sinua, 2) rajoittanut tai yrittänyt rajoittaa yhteydenpitoasi läheisiisi, 3) estänyt sinua liikkumasta, tarttunut kiinni, töninyt, lyönyt tai potkinut, 4) häirinnyt sinua seksuaalisesti loukkaavilla sanoilla tai teoilla, pakottanut tai yrittänyt pakottaa sinua seksuaalisiin tekoihin, 5) estänyt sinua päättämästä perheen raha-asioista tai tekemästä itsenäisesti ostoksia.**

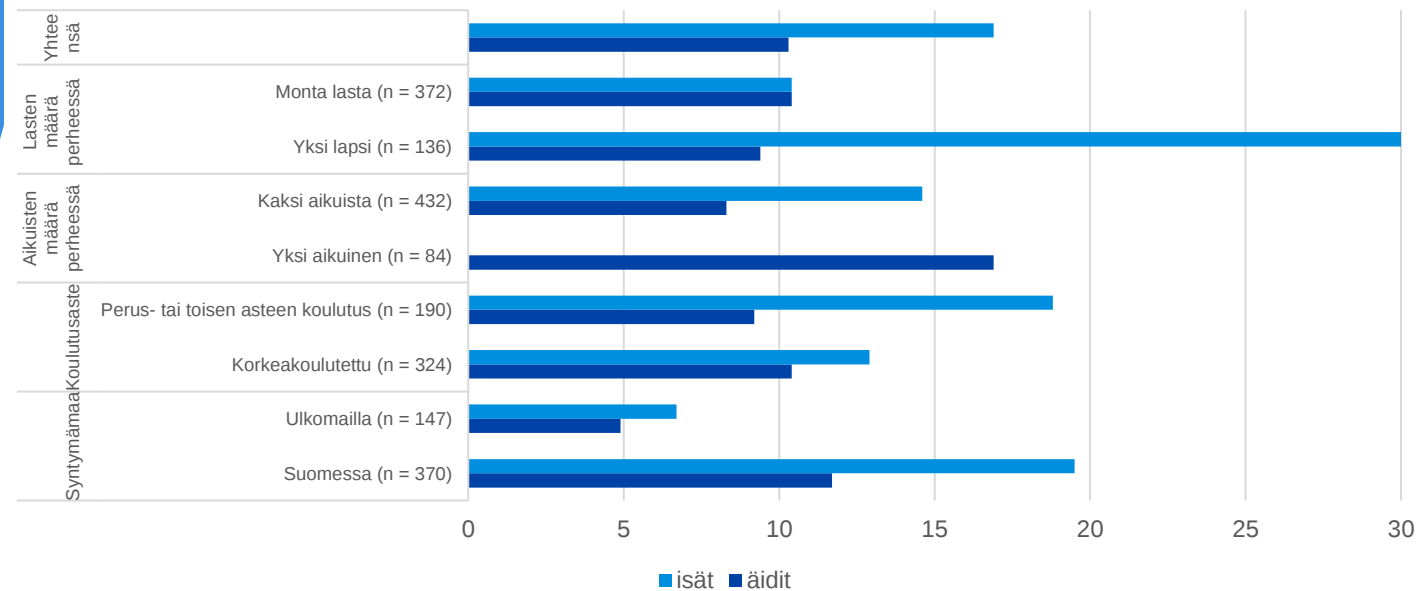
Päihteiden käytössä eroja

- Päihteidenkäyttö on paljon yleisempää isillä kuin äideillä, mutta käytön yleisyys vaihtelee myös taustamuuttujan ja käytettävän päihteen mukaan.
- **14 % lapsista on altistunut vanhempien humalahakuiselle juomiselle.**

Vanhempi käyttää tupakkatuotetta tai sähkösavuketta päivittäin, %

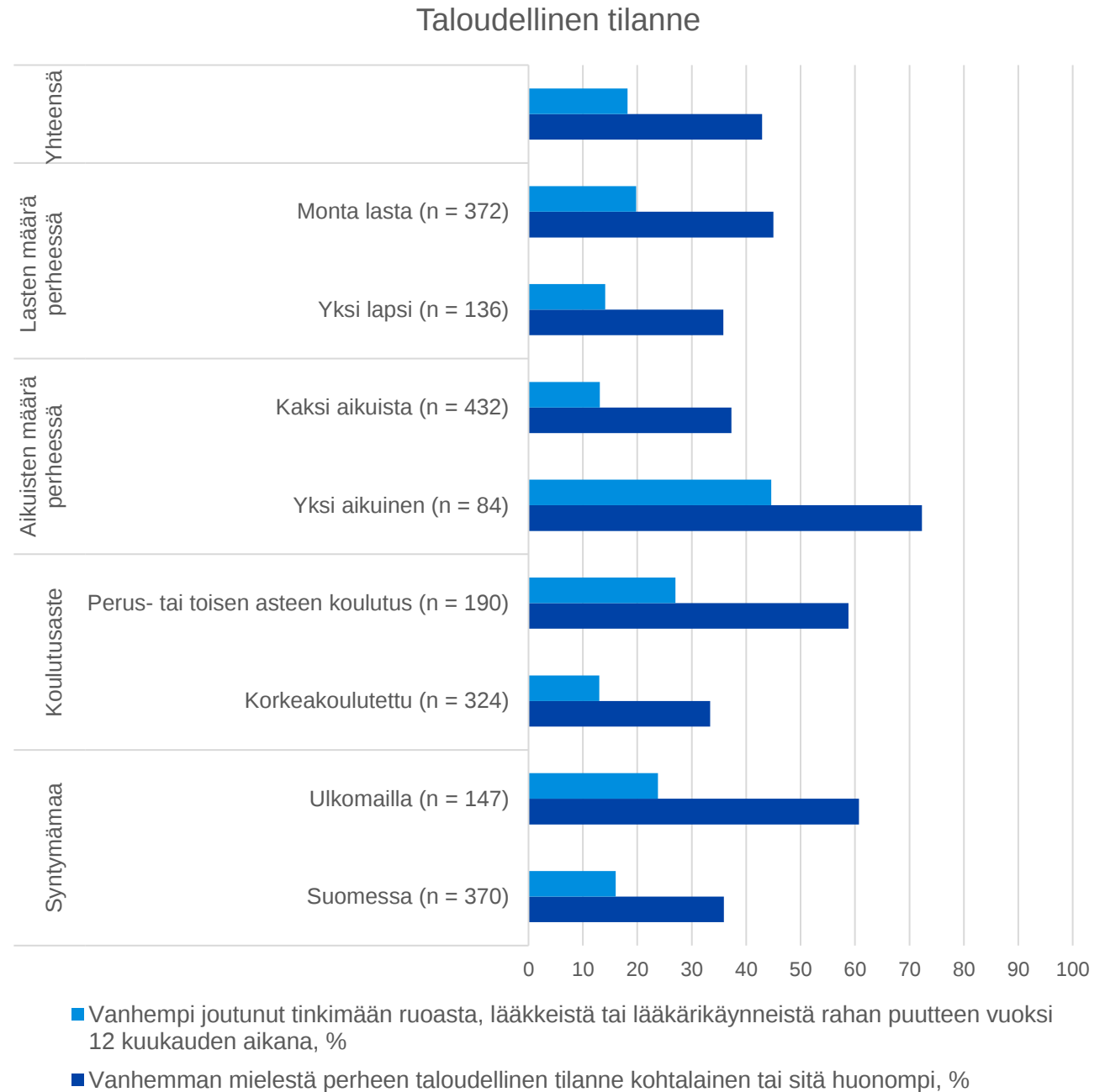

Vanhempi käyttänyt alkoholia humalahakuisesti vähintään kerran kuukaudessa 12 kuukauden aikana, %

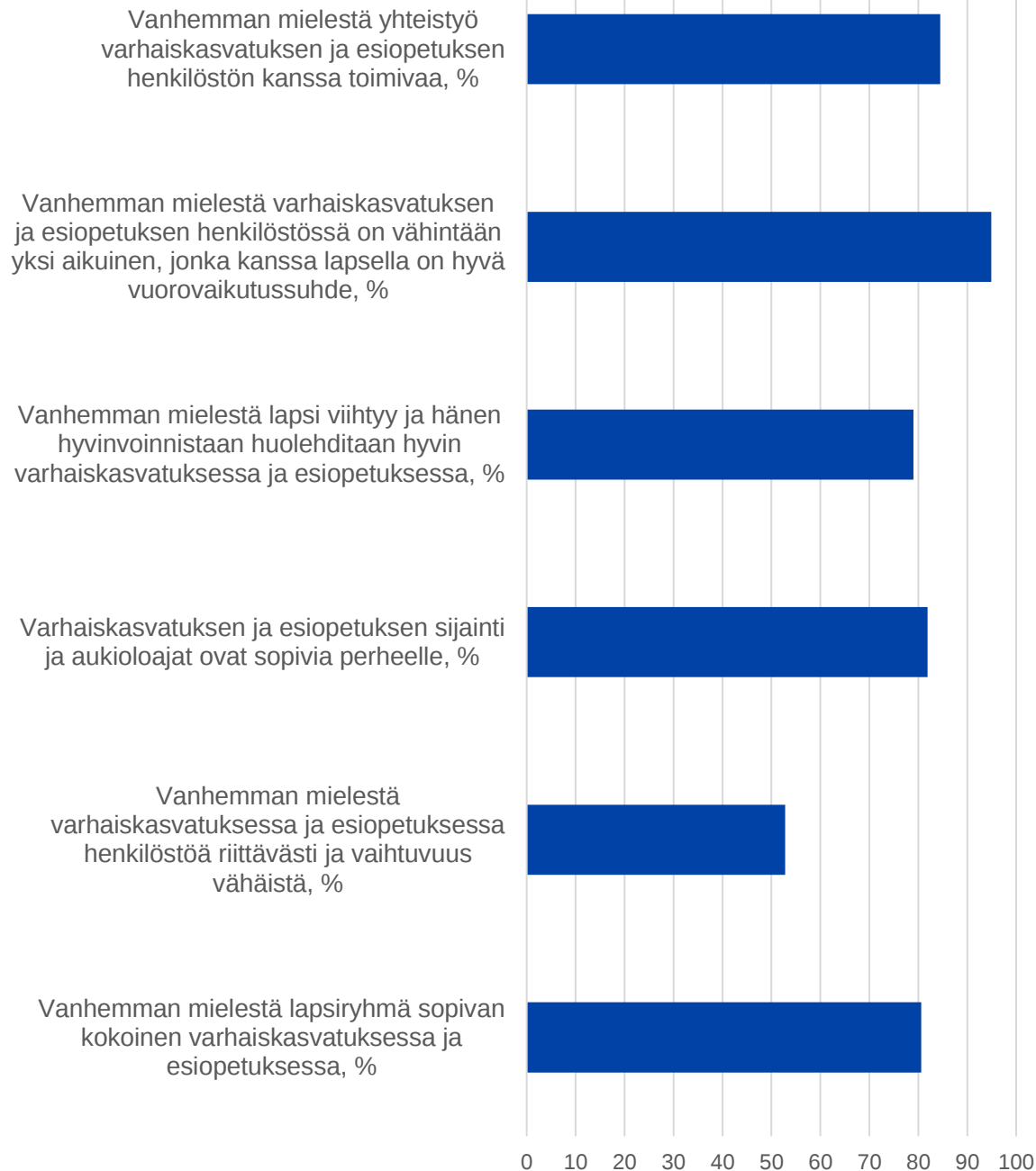
Kokemus perheen taloudellisesta tilanteesta

- 43 % vanhemmista kokee taloudellisen tilanteensa kohtalaiseksi tai sitä huonommaksi.
- Selvästi keskiarvoa useammin näin kokevat yhden aikuisen perheiden vanhemmat, perus- tai toisen asteen koulutuksen suorittaneet vanhemmat sekä ulkomailla syntyneet vanhemmat.
- Samat ryhmät ja niiden lisäksi monilapsisten perheiden vanhemmat ovat joutuneet tinkimään ruuasta, lääkkeistä ja lääkärikäynneistä keskimääräistä useammin.

Varhaiskasvatus- ja esiopetuspalveluihin ollaan tyytyväisiä

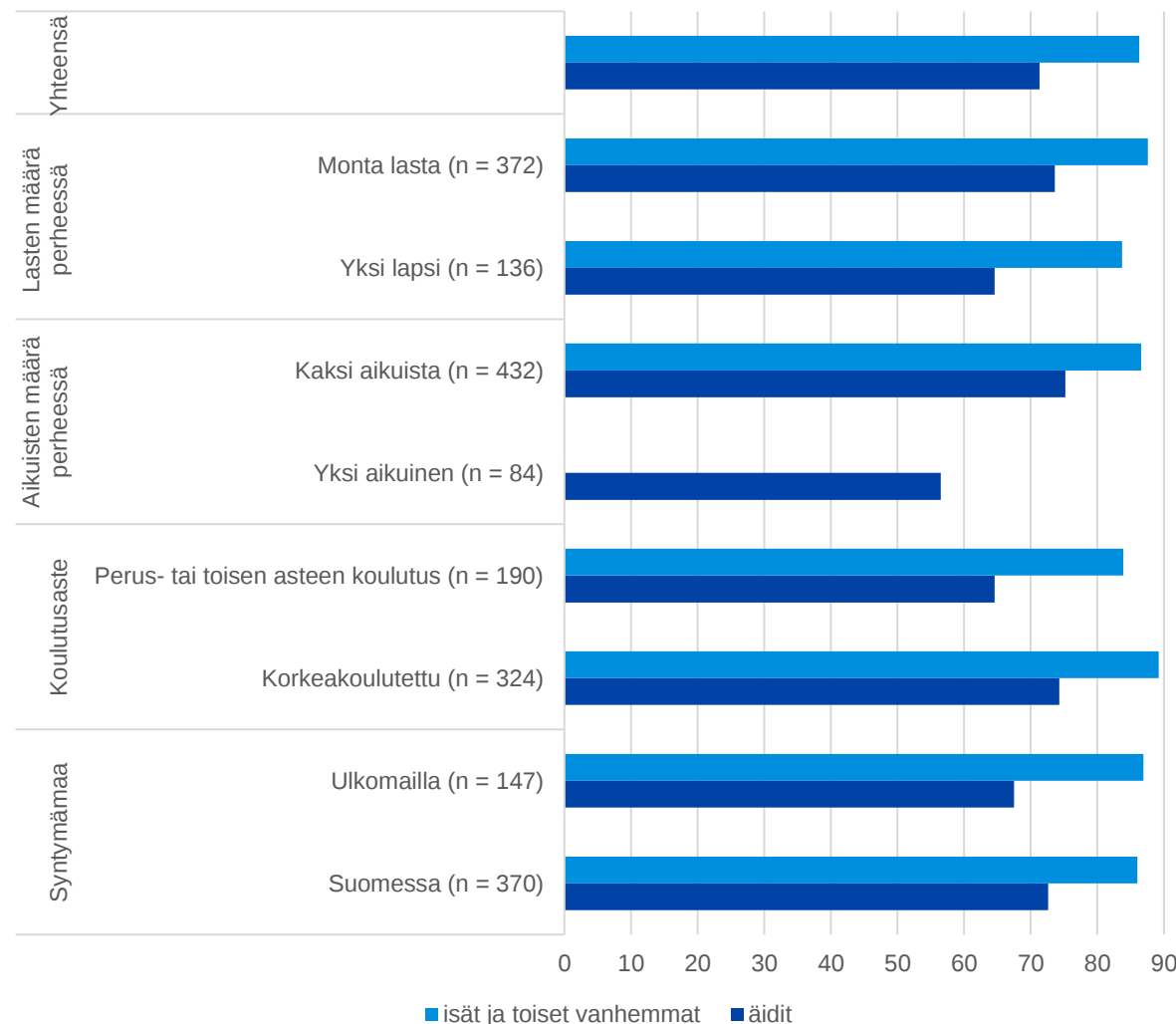
- 53 % vanhemmista on sitä mieltä, että varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen henkilöstömäärä on riittävä ja vaihtuvuus on vähäistä (koko maassa 64 %)
- 79 % vanhemmista on sitä mieltä, että lapsi viihtyy ja hänen hyvinvoinnistaan huolehditaan varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa (koko maassa 85 %)
- Neuvolapalveluihin ollaan myös pääsääntöisesti tyytyväisiä, mutta muihin sote-palveluihin ollaan vähemmän tyytyväisiä.

Asuinalue ja harrastusmahdollisuudet

- Suurin osa vanhemmista kokee tietävänsä, millaisia harrastusmahdollisuuksia alueella järjestetään, sekä kokee ne kiinnostaviksi. Kolmasosa kokee kiinnostavan vapaa-ajan toiminnan liian kalliiksi.
- Yhden lapsen perheet ja ulkomailla syntyneet vanhemmat kokeva harvemmin, että ovat asettuneet asuinalueelle pysyvästi.
- Isät kokevat asuinalueen turvallisena useammin kuin äidit, eroja myös muiden vastaajaryhmien välillä. Huomioi kysymyksenasettelu.
- Asuinalueen tulevaisuus nähdään pääsääntöisesti myönteisenä.

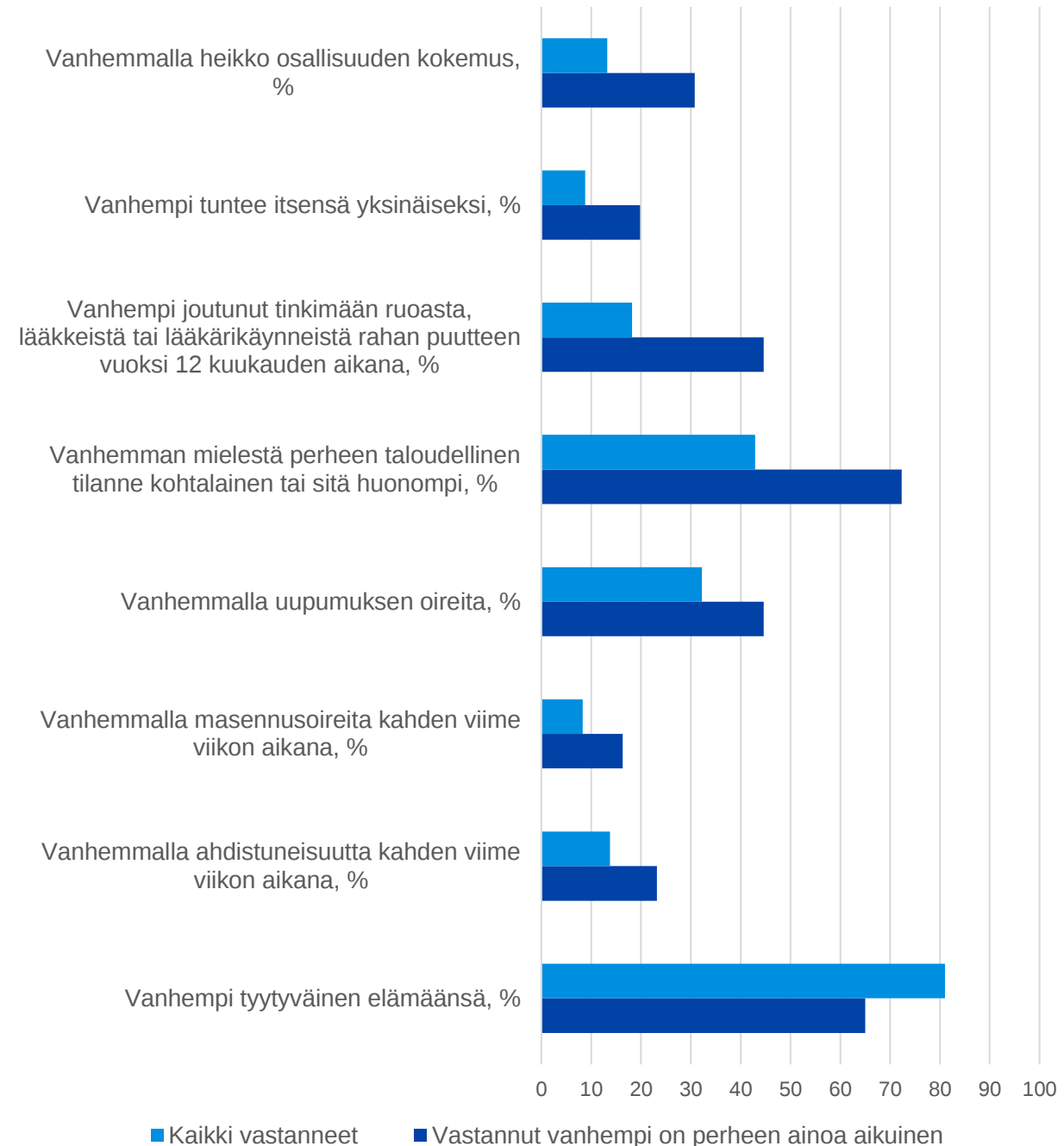
Vanhemman mielestä asuinalue on turvallinen, %

"Missä määrin olet samaa mieltä tai eri mieltä seuraavien naapurustoosi liittyvien väitteiden kanssa? Vastaa jokaiseen väitteeseen käyttäen alla annettua asteikkoa." Summaindikaattori muodostuu kahdesta kysymyksen osiosta: **1) alueella voi turvallisesti kävellä yksin pimeään tultua, 2) lapset voivat turvallisesti leikkiä ulkona päiväsaikaan.** Vastausvaihtoehdot: 1) täysin samaa mieltä, 2) samaa mieltä, 3) ei samaa eikä eri mieltä, 4) eri mieltä, 5) täysin eri mieltä. Tarkastelussa ovat vanhemmat, jotka ovat ilmoittaneet molempiin kysymyksen osioihin vaihtoehdon 1 tai 2

Yhden aikuisen perheiden vanhemmat erottuvat muista

- Yhden vanhemman perheissä vanhempien tyytyväisyys elämäänsä on harvinaisempaa ja terveysongelmia on useammin kuin muissa ryhmissä.
- 72 % heistä kokee taloudellisen tilanteensa kohtalaiseksi tai sitä heikommaksi (vrt. kahden vanhemman perheissä 37 %). He joutuvat myös muita useammin tinkimään ruuasta, lääkkeistä tai lääkärikäynneistä.
- Ahdistuneisuus, masentuneisuus, uupumus ja yksinäisyys on huomattavasti yleisempää kuin muissa ryhmissä.
- Useiden indikaattorien kohdalla yhden aikuisen perheistä oli tilastoituna vain äidit erikseen sekä äidit ja isät yhteensä: tietoa isien tilanteesta yhden aikuisen perheissä on siis vähän, sillä heidän osuutensa otoksessa on pieni.

Tulokset tiivistettynä

- Tyttöjen ja poikien väliset erot ovat suuria monissa indikaattoreissa: epäsosiaalinen käyttäytyminen, koettu henkinen väkivalta, kiusaaminen.
- Vantaalaiset 6-vuotiaat (etenkin tytöt) liikkuvat keskimääräistä harvemmin yli tunnin päivässä.
- Vanhemmat ovat pääsääntöisesti tyytyväisiä elämään ja suurin osa tuntee itsensä terveeksi.
- Huonovointisuus keskittyy tietyille ryhmille: vanhemman ollessa perheen ainoa aikuinen, hän kokee lähes kaikilla mittareilla keskimääräistä heikompaa terveyttä ja hyvinvointia. Lisäksi perus- tai toisen asteen koulutuksen omaavat suhteessa korkeakoulutettuihin, ulkomailla syntyneet suhteessa Suomessa syntyneisiin sekä yhden lapsen perheet suhteessa monilapsisiin perheisiin ovat eriarvoisessa asemassa.
- Varhaiskasvatus-, esiopetus, ja neuvolapalveluihin ollaan pääsääntöisesti tyytyväisiä, mutta muihin sote-palveluihin vähemmän tyytyväisiä.
- Merkittävän suuri osa (43 %) kokee taloudellisen tilanteensa kohtalaiseksi tai heikommaksi.

Lisätietoa kyselystä ja sen tuloksista: FinLapset - Tulokset – THL

